

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย*

THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT ACADEMIC LEADERSHIP
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE NONGKHAI PROVINCE

พัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง

Pacharanan Loimuangklang

วันทนา อมตารียกุล

Wantana Amatariyakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

E-mail: kroolek2523@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของครูต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 341 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ แบ่งตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และยืนยันแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ สถานศึกษามีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาลำดับของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในทุกเดือน ทุก 6 เดือนและทุกระยะ สภาพทางกายภาพต้องจัดอย่างเหมาะสมทั้งสาธารณูปโภค บริเวณสถานศึกษาที่เอื้อต่อ

* Received 11 February 2021; Revised 19 February 2021; Accepted 9 March 2021

บรรยากาศการเรียนการสอน จัดห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน การนิเทศควรมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ (KPI) เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม โครงการ การบริหารจัดการควรเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จ และผลการยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารพบว่าใช้ได้ทุกแนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study current state and desirable state academic leadership of the school administrators, 2) to find the guideline for development academic leadership of school administrators. The research was divided into 2 phases. Phase 1: the study of current state and desirable state of teacher to academic leadership. The samples in this study consisted of 341 teachers in academic year 2020 and selected by stratified random sampling methods. The research instrument was a five rating scale data analyzed using SPSS software find questionnaire for current state and desirable state for teachers. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation and index of need assessment. Phase 2: find the guideline for development academic leadership of school administrators using semi - structured interviews. The sample consisted of 5 experts selected by purposive sampling and verify the guidelines for development academic leadership of school administrators by 5 experts. The research findings are as follows 1) the current state and the desirable state were at a high level all. 2) The guideline for development academic leadership of school administrators, results of the research were as follows: Educational institutions should have brainstorming in the formulation of an educational institution curriculum development plan. Educational Supervision Innovation and technology development in every month, every 6 months and every phase Physical conditions must be properly organized, including utilities. Educational institutions that are conducive to learning and teaching Provide an academic activity room for students. Supervisory should have a key indicator (KPI), the criteria for measuring and evaluating the performance of project activities, the management should be the resources or input that will facilitate the successful

operation of the organization. and Verify of the guidelines for development academic leadership of schools administrators by the experts revealed that all guidelines were feasible.

Keywords: Guideline for Development, Academic Leadership, School Administrator

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมต่อกันได้หมดทั้งโลกทำให้เกิดปัญหาและสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนและส่งผลกระทบถึงกันอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนและเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทัดเทียมนานาอารยประเทศได้นั้น มนุษย์จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นลำดับแรกโดยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบและร่วมกัน รับผลประโยชน์ ซึ่งผลของการทำงานร่วมกันคือผลงานของทีมงาน จึงอาจกล่าวได้ว่าการทำงานเป็นทีมเป็นการสร้างความสำเร็จในการบริหารองค์การในปัจจุบัน และจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ในยุคปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2562) ประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน ให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า และใช้กระบวนการบริหารอื่น ๆ เช่น ระบบการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจและทรัพยากรไปยังท้องถิ่น โดยเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในปี 2561 เน้นในสามประเด็นหลัก คือ 1) พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษา 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นร่วมจัดการศึกษา ซึ่งทั้งสามประเด็นส่งผลให้คนไทยยุคใหม่ รักการอ่าน รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย มีการทำงาน

ด้วยกันเป็นกลุ่ม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นประชาธิปไตย รังเกียจการทุจริต และสามารถก้าวทันโลก (ธีระ รุญเจริญ, 2553)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) มีการกำหนดภาระหน้าที่การบริหารงานในสถานศึกษาเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ในแต่ละด้านมีความสำคัญที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการ (กนกอร สมปราชญ์, 2560)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จจะทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง ในการบริหารและจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานอย่างมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ สถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ สถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษางานวิชาการ (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2552)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสี่ (พ.ศ 2559 - 2563) มาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานระดับสากล และรายงานผลการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศพบว่า ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ทั้ง 3 ด้าน โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษา หรืองานทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพนั้นควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2563) การปรับปรุงดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจะมีบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยมีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานหลักในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา โดยสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคุณภาพงานวิชาการอย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบด้านงานวิชาการ และรับราชการในสังกัดดังกล่าวจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อจะนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานด้านวิชาการ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการและการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 263 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 3,003 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน จากการคำนวณโดยใช้ตาราง เครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ขนาดสถานศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน

วิชาการ ด้านการวางแผนการจัดการ ด้านการนิเทศ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นจึงหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้ว จึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในตอนที่ 2 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น .90 พร้อมทั้งมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปทุกข้อคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และติดต่อขอให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ในระยะที่ 1 ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยจากตอนที่ 2 มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นข้อคำถามในการให้สัมภาษณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน มาหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มาจากการที่ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คนศึกษานิเทศก์ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหาร การศึกษาและบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดย ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

4. การยืนยันแนวทาง

การยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยนำข้อมูลจากการศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระยะที่ 2 มายืนยันแนว ทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับความต้องการจำเป็นของสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(I - D)/D	ลำดับที่
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.77	0.46	4.26	0.55	0.1299	1
2. การบริหารจัดการ	3.80	0.30	4.12	0.35	0.0842	4
3. การนิเทศ	3.74	0.25	4.10	0.35	0.0962	3
4. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.71	0.30	4.10	0.30	0.1051	2
โดยรวม	3.76	0.33	4.15	0.39	0.1039	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

หนองคายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$ S.D. = 0.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.80$) มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการนิเทศ ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$ S.D = 0.39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.26$) มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.12$) โดยด้านการนิเทศและด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.10$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.1299$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นลำดับที่ 2 ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.1051$) ด้านการนิเทศ เป็นลำดับที่ 3 ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.0962$) ด้านการบริหารจัดการเป็นลำดับที่ 4 ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.0842$) เป็นลำดับสุดท้าย

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

ผลของการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า มีการระบุแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา ควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาลำดับของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในทุกเดือน ทุก 6 เดือน และมีความจำเป็นที่ต้องมีรูปแบบการวางแผนที่ครอบคลุมชัดเจนเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยมีการวางแผนและกำหนดนโยบายทางวิชาการของโรงเรียน กำหนดปฏิทินวิชาการ จัดทำแผนปฏิบัติการ คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ ทุกสถานศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายวิชาการ มอบหมายงาน จัดทำโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ประสานกับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อวางแผนการดำเนิน

โครงการ กิจกรรมทางวิชาการ มีการสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน การประชุมอาจทำได้ โดยการออนไลน์ เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดใหม่ เป็นการลดความเสี่ยงจาก COVID 19

2. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ สภาพทางกายภาพต้องจัดอย่างเหมาะสมทั้งสาธารณูปโภค บริเวณสถานศึกษาที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน จัดห้อง กิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน การเรียนทั้งทางไกลและทางใกล้ ระบบอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน การให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งใกล้ตัวที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดระบบนิเวศวิทยา ครูผู้สอนต้องเป็นกัลยาณมิตร ผ่านกระบวนการคัดเลือกที่เหมาะสม สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและผู้เรียนในด้านวิชาการ

3. ด้านการนิเทศ แนวทางในการปฏิบัติ ควรมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ (KPI) เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม โครงการ มีการประเมินผลการวางแผนนิเทศว่า การดำเนินการสอดคล้องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือไม่ และนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ มีการนิเทศทั่วไปควบคู่กับการให้คำปรึกษา เช่น การควบคุมชั้นเรียน ถามคำถาม ฯลฯ โครงการงานของครูประถมศึกษา ได้กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิกสามารถพัฒนาสมรรถภาพของครูได้ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาควรสนับสนุนให้มีการอบรมและขยายผล ให้เหมาะสมกับศักยภาพและสภาพการดำเนินงานทุกกลุ่มประสบการณ์หรือทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนครูให้พัฒนาจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน กำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศโดยมีรูปแบบและเครื่องมือ นิเทศติดตาม ตรวจสอบ จากสภาพจริงสรุปและรายงานผลการนิเทศ

4. ด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จ โดยผู้นำทางวิชาการต้องบริหารจัดการเริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล มีประสบการณ์ชำนาญในงาน มีการถ่ายทอดเทคนิค วิธีการทำงาน ผลงานที่ภูมิใจ ให้เพื่อนร่วมงานรุ่นหลัง ๆ เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ต่อกัน มีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องทำงาน มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างทีมงานให้ ปฏิบัติงานร่วมกัน ในหน่วยงานมีการพูดคุยปรึกษาหารือ เกี่ยวกับเรื่องงานที่ต้องทำร่วมกันวางแผนดำเนินงาน และประเมินผลงาน ระดับองค์กรต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หน่วยงานสามารถปรับตัวและพัฒนาการทำงานจนเป็นที่ยอมรับของสังคม กำหนดหลักสูตรการพัฒนาความรู้ความสามารถ รวมทั้งการให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามควรแก่โอกาส

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย

1. สภาพปัจจุบันของความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี โดยเพิ่มศักยภาพในด้านการพัฒนาตนเองให้กับครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โรงเรียนมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ กำหนดกลยุทธ์ นโยบายและโครงสร้างของโรงเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการเรียนรู้ ครูมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการวางแผนวิชาการ โดยเพิ่มศักยภาพในด้านการพัฒนาตนเองให้กับครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โรงเรียนมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ กำหนดกลยุทธ์ นโยบายและโครงสร้างของโรงเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการเรียนรู้ ครูมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนในองค์กรเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความรู้ และที่สำคัญมีการนิเทศและให้ความรู้ครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยมีผู้บริหารยังมีการส่งเสริมบรรยากาศวิชาการที่ดีอย่างต่อเนื่องให้กับบุคลากรของสถานศึกษา สมาน อัครภูมิ ได้สรุปความหมาย การวางแผนงานวิชาการ คือ การที่หน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการวิเคราะห์สภาพปัญหาและดำเนินการวางแผนในการดำเนินงานตามขอบข่ายงานวิชาการที่หน่วยงานรับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป (สมาน อัครภูมิ, 2553) และสอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ ได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนไว้ว่าการวางแผนเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหาร เป็นหน้าที่ประการแรกของการบริหารที่ต้องจัดให้ แล้วจะได้ดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องกันไป พร้อมทั้งมีการป้องกันปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ดังนั้น การวางแผนจึงมีความสำคัญ และประโยชน์ต่อการดำเนินงานทั้งในระดับบุคคล และหน่วยงาน (สันติ บุญภิรมย์, 2553)

2. การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

- 1) การวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา ควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในทุกเดือน ทุก 6 เดือนและทุกระยะ
- 2) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ สภาพทางกายภาพต้องจัดอย่างเหมาะสมทั้งสาธารณูปโภค บริเวณสถานศึกษาที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน จัดห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน การเรียนทั้งทางไกลและทางใกล้ ระบบอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน
- 3) การนิเทศ แนวทางในการปฏิบัติ ควรมีตัวบ่งชี้ที่

สำคัญ (KPI) เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม โครงการ มีการประเมินผล การวางแผนนิเทศว่าการดำเนินการสอดคล้องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือไม่ และนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ มีการนิเทศทั่วไปควบคู่กับการให้คำปรึกษา เช่น การควบคุมชั้นเรียน ถามคำถาม ฯลฯ 4) การบริหารจัดการ การบริหารจัดการเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จ โดยผู้นำทางวิชาการต้องบริหารจัดการเริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล มีประสบการณ์ชำนาญในงาน มีการถ่ายทอดเทคนิค วิธีการทำงาน ผลงานที่ภูมิใจ ให้เพื่อนร่วมงานรุ่นหลัง ๆ เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ต่อกัน ซึ่ง วิษณุ จุลวรรณ กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดวาระบบการบริหารงานในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างสูงสุด ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และตัดสินใจสั่งการในทุกด้าน การบริหารจัดการจึงถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน (วิษณุ จุลวรรณ, 2547) และสอดคล้องกับงานวิจัย จิรภา แดงขาว ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู เครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะ ของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จิรภา แดงขาว, 2556) และยังสอดคล้องกับ Mihret, A. M. ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมเบธารามาเยาเอรีโอเปีย พบพบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการเป็นสไตล์การอบรมเลี้ยงดูที่นิยมกันมากที่สุดในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามในอีกสามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู (เผด็จการผ่อนปรนและถูกทอดทิ้ง) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีสิทธิ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการกับนักเรียนแรงบันดาลใจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังได้รับการรายงาน มีความสัมพันธ์ที่ติและเชิงลบระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นั่นหมายความว่า การเลี้ยงดูบุตรที่ถูกทอดทิ้งส่งผลเสียต่อแรงจูงใจด้านวิชาการของนักเรียนตามที่คาดไว้ความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างสไตล์การเลี้ยงดูตามใจและแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียนไม่ได้รับการรายงาน ในท้ายที่สุดมีการส่งต่อบางจุดเพื่อแนะนำวิธีแก้ไขช่องว่างที่

ถูกต้องในการวิจัยนี้ ไม่มีการรายงานความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบผ่อนปรนกับแรงจูงใจด้านวิชาการของนักเรียน ในท้ายที่สุดมีการส่งต่อบางจุดเพื่อแนะนำวิธีแก้ไขช่องว่างที่ถูกต้องในการวิจัยนี้ ไม่มีการรายงานความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบผ่อนปรนกับแรงจูงใจด้านวิชาการของนักเรียน (Mihret, A. M, 2019)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นในการหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารจัดการ เป็นลำดับสุดท้าย แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า มี 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา ควรมีการระดมสมองในการจัดทำแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในทุกเดือน ทุก 6 เดือนและทุก ระยะ 2) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ สภาพทางกายภาพต้องจัดอย่างเหมาะสมทั้ง สาธารณูปโภค บริเวณสถานศึกษาที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน จัดห้องกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียน การเรียนทั้งทางไกลและทางใกล้ ระบบอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน 3) การนิเทศ แนวทางในการปฏิบัติ ควรมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ (KPI) เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการดำเนินกิจกรรม โครงการ มีการประเมินผลการวางแผนนิเทศว่าการดำเนินการสอดคล้องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือไม่ และ นำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ มีการนิเทศทั่วไปควบคู่กับการให้คำปรึกษา เช่น การควบคุมชั้นเรียน ถามคำถาม ฯลฯ 4) การบริหารจัดการ การบริหารจัดการเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จ โดยผู้นำทางวิชาการต้องบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล มีประสบการณ์ชำนาญในงาน มีการถ่ายทอดเทคนิค วิธีการทำงาน ผลงานที่ภูมิใจ ให้เพื่อนร่วมงานรุ่นหลัง ๆ เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ต่อกัน ผลการยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าใช้ได้ทุกแนวทางทุกด้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ควรนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ไปใช้ควรคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ปัญหาตามองค์ประกอบ

ของแนวทางเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาได้ตรงกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ
สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่ข้างเคียงและในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการ
พัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราษฎย์. (2560). ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.
ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- จิรภา แดงขาว. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
(ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปสองและประเมินภายนอกกรอบสาม. กรุงเทพมหานคร:
ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
จำกัด.
- วิชญ์ จุลวรรณ. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.
ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2552). การจัดการจากมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร: จี พี ไชเบอร์พ
รินท์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). การบริหารการศึกษายุคใหม่. แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ.
อุบลราชธานี: อุบลอีฟเซ็ทการพิมพ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาที่ 9.
ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ทิศทางของ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). เรียกใช้เมื่อ
2562 เมษายน 30 จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2563). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579). เรียกใช้เมื่อ 2562 พฤษภาคม 20 จาก <http://www.moe.go.th/news/detail.php?>

Mihret, A. M. (2019). *Effective Leadership*. 4th ed. Canada: Thomson South - Western.